

Kvinnor för fred

*För fred på kvinnors villkor – för fredliga konfliktlösningar
information och studier om fredsfrämjande utveckling*

Kvinnor för fred Väst

Fredsbusen, budkavlen och nya medlemmar

Under våren 2011 planerade Kvinnor för fred Väst (KFF, väst) Fredsbusen till Luleå. En hemsida www.folkforfred.se skapades av Niki Arias. Stort arbete lades också ner på att få så många resenärer som möjligt till bussen. I juli levererades en budkavlebanderoll till Almedalsveckan i Visby och Gudrun Tiberg deltog i den alternativa politikerveckan. Catharina Stenberg har påbörjat arbetet med att färdigställa en utställning om kvinnors fredsarbete under åren.

Foto: Gudrun Tiberg

Kvinnor för fred väst har nu avslutat sin del av Budkavlen.

KFF, väst har avslutat sin del av Budkavlen för en kärnvapenfri värld. En symbolisk budkavlebanderoll har återlämnats till

Inger Holmlund i Hudiksvall. Det gjordes i samband med att fredsbusen från Malmö över Laholm, Göteborg, Stockholm, Hudiksvall, Skellefteå och Luleå passerade Jättendal. I Göteborg tog Monica Engvall hand om bussresenärer och utrustning för fredslägret "War starts here".

En rapport angående Budkavleprojektet har skickats till Folke Bernadotteakademien som skrivit och tackat för väl genomfört projekt. Kvinnor för Freds hemsida www.kvinnorforfred.se och KFF:s tidning har fått rapporter för publicering. Gudrun Tiberg deltog i juli i Ofogs fredsläger, vid seminarier med War Resisters International och andra fredsorganisationer från hela världen samt vid den stora manifestationen i Vidsel. I samband med detta arbetade KFF väst med medlemsrekrytering och har lyckats att få några nya medlemmar.

I augusti fördes, av Monica Engvall, en budkavlebanderoll fram under Hiroshimadagen i Göteborg. Ett stort arbete har under eftersommaren lagts ner på uppföljning av fredslägret i Luleå. Arbetet med utställningen om kvinnors fredsarbete, som ska visas under Kulturnatta i Göteborg, fortsätter. Kontakter har tagits med Civis inför deras

seminarium om intersektionalitet i Göteborg i höst.

Den 11 september 2011 hölls en minnesstund i Bältesspännarparken i Göteborg för offren vid kärnkraftskatastrofen i Fukushima, Japan, exakt ett halvår tidigare. En nygjord folder delades ut och ljus tändes men släcktes snart symboliskt av den kyliga höstvinden.

På Bok- och biblioteksmässan i Göteborg fanns både en banderoll med Budkavlen för en kärnvapenfri värld med, samt listor att skicka till regeringen med underskrifter från besökarna att de önskar en sådan värld. Marina Duell, ny medlem i KFF väst, reser i slutet av september till Barcelona för att

delta i ett symposium av War Resisters International, om var vapentillverkning förekommer i världen.

En liten broschyr om Fredsam, alla i Göteborg arbetande fredsorganisationers samverkansgrupp, gjordes av Gudrun Tiberg till Bok- och biblioteksmässan. Den delades ut i Yrkesgrupperna mot kärnvapens och i Internationella kvinnoförbundet för fred och frihets monter.

KFF väst har bidragit till att Finlands stora kärnkraftsmotståndare, Ulla Klötzer, kommer till ett seminarium i Uppsala i höst för att tala om kärnkraftssituationen i Finland. Nya medlemmen i KFF, My Leffler, står som värd för kvällen.

Kvinnor för fred Kiruna/Stockholm

Foto: Gun-Britt Mäkitalo

Kvinnor för fred i Kiruna genomförde en sittstrejk på Internationella barndagen den 3 oktober. I en timme satt kvinnorna först på huvudtorget (Kupoltorget) och sedan vid inköpscentret. Över 100 flygblad delades ut som informerade om de förlösa bombflygplan, drönare, som dödar den civila befolkningen. Och att dessa drönare testas i Norrbotten fast Sverige står utanför Nato. Att Sverige alltså är med i krigsmaskinen.

I Stockholm på samma dag stod Kvinnor för fred på Mynttorget och upplyste om att drönare dödar civila och däribland barn.

Kvinnor för fred

- Bildades 1978 och partipolitiskt och religiöst obunden
- Anordnar kunskapsseminarier om bland annat kärnvapen, vapenexport och kränkningar av mänskliga rättigheter
- Ger ut rapporter, böcker och häften
- Påvekar regerings- och riksdagspolitiker genom uppvaktningar och skrivelser
- Har planerat och deltagit i flera stora internationella fredsmarscher och kvinnokonferenser
- Arrangerar och deltar i demonstrationer
- Håller i internationella kvinnoprojekt för fred och demokratisering i Israel/Palestina, Irakiska Kurdistan och Västsahara
- Samarbetar med KFF i Norden, Nederländerna, Schweiz och Wafe i England
- Arbetar aktivt för FN:s resolution 1325 – för att öka kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och fredsbevarande
- Stöder OSSEs arbete med konfliktlösning utan vapen
- Stöder organisationer som arbetar mot hedersrelaterat våld

Kvinnor för fred Laholm

Foto: Susanne Gerstenberg

Den 19 september, på halvårsdagen efter Fukushima-katastrofen, höll Kvinnor för fred och Folkkampanjen en minnesstund mitt på dagen på Stortorget i Laholm. På bilden Svea Jansson (t v) och Gunaino Enqvist (t h).

Vill du också bli medlem och stötta fredsarbete och kvinnors rättigheter lokalt och globalt?

Årsavgiften är 180 kronor och som stödmedlem betalar man 100 kronor per år.

Sätt in pengarna på plusgirokonto: 439 12 25-2. Glöm inte att ange namn, adress, telefonnummer och eventuell e-post adress. Läs mer om vårt arbete på www.kvinnorforfred.se.

Gun-Britt Mäkitalo:

”Fredsarbete är ju allting”

Sommaren 2011, liksom många tidigare somrar, har det varit stora aktiviteter i Norrbotten, aktiviteter av helt motsatta slag. Ett stort freds- och protestpådrag mot en stor militär övning i samma region. En av de drivande i denna freds- och protestmanifestation är Gun-Britt Mäkitalo, norrbottning från födseln och medlem i KFF sedan snart trettio år.

En känd journalist sa en gång att man bara behövde tre frågor för att göra en intervju: 1) Hur började det? 2) Vad hände sen? Och 3) Är du besviken?

Gun-Britt Mäkitalo har blivit intervjuad många gånger i olika media – som hon menar visar alldeles för lite intresse att skriva om freds- och aktiviteterna.

Låt oss börja med första frågan: Hur började det?

Gun-Britt som är nybliven pensionär är född och bosatt i Kiruna. Pappan var politiskt aktiv och kommunist – en ideologi som Gun-Britt aldrig delat. Men vakenheten och intresset för vad som händer i omgivningen och i världen fick hon nog med sig hemifrån.

Hon utbildade sig till barnskötare och barnvårdslärare men efter att ha vikarierat som lärare i tio år tröttnade hon så småningom på yrket och startade eget, firman ”Allt i allo” dit de kan vända sig som behöver hjälp i hemmet. År 1985 gick Gun-Britt med i KFF:s Kirunagrupp som bildats några år tidigare. Då var kärnvapnen det kalla krigets allt överskuggande stora hot.

Under 80-talet hade Kiruna livliga kontakter med Norge. Gun-Britt har varit med om att cykla mellan Kiruna och Narvik,

ordna en bussresa till fredsfestival i Stockholm med KFF och kirunaungdomar som spelade gatuteater, samt att ordna seminarium på Lofoten. Allt koncentrerat kring idén om Norden som en kärnvapenfri zon.

Vad är då ”fredsarbete”?

– Fredsarbete, det är ju allting, svarar Gun-Britt, det börjar ju i familjen; det är att tänka och handla fredligt i alla sammanhang. Det är också att protestera mot krig, bombövningar och annan vapenhantering, kanske man kan tillägga.

Och protesterar, det gör Gun-Britt och hennes åsiktsfränder i Kiruna, kraftfullt och envist.

År 2004 sålde Göran Persson-regeringen ut Norrlands-Vidsel övningsområde till internationella militärövningar, berättar hon. Det egna regementet I22 i Kiruna var nedlagt och flygflottiljen F21 i Luleå var på väg att läggas ned.

Året innan hade den socialdemokratiska regeringen publicerat en utredning, ”Snö, mörker och kyla”, som propagerade för Norrbotten som ett lämpligt militärt övningsområde. Just snö, mörker och kyla ansågs vara de ideala förutsättningarna för andra länders militärövningar. När Luleå kommun uttalade sig om beslutet förklarade de att den

militära aktiviteten innebar en önskvärd ”tillväxt”.

Folkpartiledaren Jan Björklund har också uttalat sig – han är klart positiv till vad Gun-Britt kallar militariseringen av Norrbotten – Norrbotten är ett militärt centrum och ett sådant behövs; Jan Björklund önskar sig många fler militära övningar i området.

Gun-Britt är nära både skratt och gråt när hon berättar detta.

– Vi säljer ut vårt län till Natos militära övningar – och det kallas för ”tillväxt”.

År 2007 ägde den första riktigt stora Natoövningen rum. De norrländska tidningarna rapporterade men människor i södra Sverige var i de flesta fall helt okunniga om vad som skedde.

– Vi kände oss ganska ensamma här uppe i vår kamp mot bombövningarna, säger Gun-Britt.

Hur gör man för att protestera?

– Man står på torgen med plakat och har apelltal, man delar ut flygblad, gör namnsamlingar, bjuder in politiker att hålla apelltal. Det är mest V och MP som kommer, berättar Gun-Britt.

När hon fick syn på Carl Bildt under Almedalsveckan förra året tog hon tillfället i akt för att få hans synpunkter. Carl Bildt försäkrade att det inte var tal om att militarisera Norrbotten och att Ryssland i vilket fall inte hade något emot att Nato och USA övade i dess närhet.

Gun-Britt berättar att man numera testar också förlösa bombplan – drönare – i Norrland (se *Länstolskriget* till höger) och att de internationella mark-

övningarna blir fler och fler. I år har Storbritannien tillstånd att flygöva till slutet av december.

Är du besviken?

Nej, besviken är Gun-Britt inte men ibland har hon känt sig ganska trött.

– Men jag kan inte sluta att engagera mig, jag brinner fortfarande för det här arbetet. När jag träffar likasinnade får jag nya krafter, säger Gun-Britt.

Det var ju Gun-Britt som på ett KFF-seminarium i Uppsala år 2010 föreslog att vi skulle samlas från alla delar av Sverige till Luleå för att protestera mot nästa sommars internationella militärövningar i Norrland. En strålande idé tyckte alla och den förverkligades – många reste dit, dels till ett kunskapsutbyte i Luleå, dels till gemensamma aktioner vid Vidsel, som numera är landningsbanan för utländska militärflygplan.

När Gun-Britt öppningstalade

Gun-Britt Mäkitalo.

i Luleå i somras sa hon: Jag är lycklig över att ni är så många här!

Gun-Britt Mäkitalo ger inte upp.

Eva Paulsson

Luleå 22-29 juli:

”Krig börjar här”

Ofog gjorde det för 3:e året i rad, organiserade ett protestläger mot Nato-USA:s flygövningar och bombövningar på NEAT-området i Vidsel. Denna gång med folk från ett 20-tal nationer närvarande och det blev otroligt bra.

Boendet på ”Sundet” vid älven där man kunde bo i stugor eller tälta var mycket vackert. Solen sken varje dag och det var så varmt, de utländska aktivisterna hade svårt att tro att de var i Norrland.

Bra innehållsrika och välbesökta seminarier gavs mot: 1. Militärinteressen 2. Krig och klimatförändringar 3. Kampen om oljan och exploateringen i Arktis 4. Militärbaser och motstånd 5. Rätt till land och militariseringen av ursprungsbefolkningen 6. Uran, kärnkraft, kärnvapen 7. Kvinnors kampanjer mot krig och feministiska svar på krig och militarism 8. Kvinnors rättigheter som en förevändning för krig och konsekvenserna av krig och militära baser.

Alla vi på lägret genomgick aktionsträning och juridisk information ledda av duktiga ofogare. Den stora manifestationens dag för cirka 200 barn, unga, äldre rosaklädda (antimilitaristisk färg) med bussar och bilar till NEAT (North European Aerospace Testrange)

– Europas största testområde över land. Provplatsen används för att testa en rad innovativa vapen, inklusive flygplan, missiler, drönare (distansstyrda vapen). Vidsel spelar en avgörande roll i multinationella förberedelser för krig.

Det var mycket glädje, sång, dans och banderoller med olika budskap. En ung tjej höll ett så vackert tal under vår ”die-in” då hon talade om situationen i världen och att vi i Sverige-Norrbotten är en del av den genom att vi tillåter dessa övningar och bomningar.

Kampen mot detta vansinne måste fortsätta och jag som Kvinna för Fred och Ofogare känner mig inte längre lika ensam som vi gjorde 2004 när vi i Kiruna började protestera mot utförsäljningen av länet till internationella övningar.

Hela lägret har varit fantastiskt med så många kunniga, positiva, glada och härliga människor. Arrangörerna gjorde ett fantastiskt jobb som fick allt att fungera fastän det mesta gjordes på ideell basis.

Detta år var vi runt 200 aktiver. Om vi blir 10 000 kanske politikerna börjar lyssna.

Gun-Britt Mäkitalo

Läs mer på: kvinnorforfred.se
warstartshere.com, ofog.org
vimannskor.se

Gun-Britt Mäkitalo (2:a från vänster) har varit aktiv i fredsarbetet sedan 1985.

Foto: Gun-Britt Mårtensson

I slutet på juli samlades cirka 200 personer på Ofog-lägret "War starts here".

Länstolskriget

Det finns ett globalt nätverk mot militariseringen av rymden. Sveriges Fredsråd är med i detta nätverk som heter Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space. Varje år, i början av oktober, ägnar nätverket en vecka åt upplysning och protester mot olika former av krig, där det nu i allt högre grad används satelliter.

Förra året ägnades veckan åt USA:s missilförsvar, som egentligen är ett anfallsarrangemang, runt den ryska och kinesiska gränsen. Europa är en viktig plattform för dessa installationer. Detta år, den 1-8 oktober, ska fokus vara att upplysa om kriget med drönare, obemannade farkoster eller UAV. Det brukar kallas länstolskriget eller det bekväma kriget.

Under USA:s ledning har drönartechnologin exploderat över hela världen. Det globala nätverkets uppgift är att kasta ljus över denna djupt omoraliska hantering. Kriget i Afghanistan, Pakistan, Libyen drivs i stor utsträckning via drönare för övervakning, spaning, och målsökning för missiler. Pentagon skryter över att de har "full spectrum dominance".

Vi lever i en tid med så kallad nätverkskrigföring, ett krig utan krigsförklaring, där operatörer bakom en dataskärm genom ett klick förintar sina offer. Trots att användandet av de beväpnade drönarna är relativt ny, går det knappast en vecka utan att man hör talas om ytterligare ett anfall med drönare av USA:s eller brittiska drönarstyrkor. De som dödas är alltför ofta civila.

Första offren 2010, för Obamas krig i Afghanistan, var en lärare, Sadiq Noor, och hans

nioårige son, Wajid, plus ytterligare tre personer. De dödades söndagsnatten den 3 januari 2010 i en USA-drönarattack, som bestod av två missiler som sköts in i Sadiq Noors hem i byn Musaki, Norra Waziristan. De som avlossade dessa dödliga vapen satt i Nevada.

Drönare kommunicerar och styrs via satellitteknologi. De kan vara små som leksaksflygplan eller stora som jetplan som USA:s Global Hawk. Det används för radarövervakning. De stora drönarna kostar 60 miljarder dollar per styck.

USA:s försvarsdepartement säger att de kommer att satsa mer än 22 miljarder dollar fram till 2013 på att utveckla, inhandla och använda drönare. Men USA är inte ensamt om att investera i drönare. Även Italien skickar idag drönare över Libyen medan Kina, Storbritannien, Frankrike, Turkiet med flera länder utvecklar dem.

Den 19 oktober, 2009, var professor Dave Webb, Leeds Universitet, inbjuden till Stockholm för att föreläsa om drönare. Han berättade att Sverige och Finland är involverade i denna hantering. I juni 2005 genomfördes i Paris en fullskalig demonstration av en modell av Neuron, en obemannad luftstridsfarkost.

Företaget Dassault Aviation leder detta projekt på 400 miljoner euro. Franska staten kommer att täcka 50 procent av kostnaderna. Även Italien är med i projektet med 22 procent av andelarna. Sverige är den tredje största aktieägaren i Neuronprojektet. De andra parterna är Schweiz, Spanien och Grekland.

Sverige kontrollerar via SAAB den övergripande formgivning-

en av flygkroppen, samt flygelektronik, bränslesystem och flygutprovning. Den 25 januari 2011, meddelades att SAAB nu levererat flygplanskroppen till huvudentreprenören franska Dassault Aviation. Efter sex års arbete med planering, konstruktion och produktion kommer den nu att sammanfogas med vingar och bakkropp. I mitten av 2012 ska Neuron vara flygfärdig. Den kommer bara att produceras i ett enda exemplar för att utveckla spetskompetens och avancerad flygteknik.

Vidsel Testrange och Esrange Space Center är delar av North European Aerospace Testrange förkortat NEAT. Det ligger i norra Sverige. Utprovning av drönare och roboten Advanced Medium Range Air to Air Missile eller AMRAAM (som kan bäras av drönare), pågår praktiskt taget ständigt i området NEAT. Sverige har här en nyckelroll. Området är Europas största område för utprovning och testning.

Fredsgrupper och enskilda måste börja lära sig vad som pågår inom våra gränser och protestera mot utvecklandet av dessa mördarmaskiner.

Den 24 oktober, FN-dagen, kommer professor Dave Webb till Stockholm och ABF igen, för att föreläsa om drönare.

Agneta Norberg

På det Globala nätverkets hemsida www.space4peace.org, finns mycket material om drönare, videofilmer och information om motståndet runt om i världen.

Till Minne

Åsa Widén

Åsa Widén, vår vän och kamrat i fredsarbetet, har lämnat oss alla – sina två systrar, Mia Holst och Siv Mjelva, flera syskonbarn och många, många vänner. Hon lämnar ett stort tomrum efter sig, inte minst i Kvinnor för Fred där hon varit en trogen medlem i många år. Åsa blev 63 år.

Hon förblev alltid lika engagerad och ställde alltid upp vid våra gemensamma demonstrationer, bar banderoller, stod vid bokbord och var ett stöd i kampen mot kärnvapen och för fred. Det känns svårt att hon inte längre finns ibland oss.

Åsas stora upplevelser, som hon aldrig glömde, var de stora fredsmarscherna som KFF, i början av 80-talet tillsammans med andra nordiska fredsorganisationer, genomförde – från Köpenhamn till Paris, Stockholm till Kiev och New York till Washington. Hon var dess stora entusiast – ja, till och med när det gällde marschen till Paris, också en av organisatörerna och den som i verkligheten såg till att den kunde genomföras.

Vi minns henne särskilt, när vi i stark värme, sida vid sida, gick från NY till Washington, en nästan ofattbar bedrift. Åsas arbete för fred var verkligen äkta och inspirerande för alla.

Även om det känns mycket sorgligt och tomt att Åsa är borta känns hon fortfarande mycket närvarande.

– Stort tack Åsa för alla år du var med och berikade vårt fredsarbete.

Karin Hallin

När Karin flyttade till Laholm för några år sedan upptäckte hon Kvinnor för fred på nytt, organisationen hon hade varit med i på 80-talet i Stockholm. Karin deltog i alla arrangemang och manifestationer så länge hon orkade. Den 18 september gick hon bort, 54 år gammal. Vi kommer att sakna Karin, modig, positiv och generös som hon var.

Elisabeth Lindblad

Elisabeth Lindblad avled stilla den 13 augusti. Hennes närmaste är dottern Anna och dotterdottern Siri. Elisabeth blev 92 år.

Elisabeth kom till Kvinnor för Fred i mitten av 80-talet, då hon nyss pensionerats efter ett långt yrkesliv. I en intervju i Kvinnor för Freds tidning nr 35, 1986 säger Elisabeth:

– När jag gick i pension förra året ringde jag till KFF och frågade om jag kunde hjälpa till med något. Jag har jobbat som speciallärare, men kände att jag ville göra något meningsfullt när jag slutade med det. Och vad är mer värdefullt än att jobba för freden?

Elisabeth kom att ingå i den så kallade kontorsgruppen, det vill säga den grupp kvinnor som skötte löpande ärenden på Kvinnor för Freds kontor i Stockholm under 80- och 90-talen. Kvinnor för Fred var då en ytterst aktiv organisation som genomförde demonstrationer, kampanjer, seminarier och uppvaktningar, men hade endast råd med en halvtidsanställd. Dessa kvinnors engagemang och ideella arbete på kontoret i Stockholm var ovärderligt.

Elisabeth svarade i telefon, tog emot beställningar, kopierade, stämplade kuvert, gjorde paket, bar material till demonstrationer, stod vid bokbord och annat som behövdes göras i stunden.

– Jag gör lite av varje. Det känns skönt att göra någon nytta. Och sen har vi ju så fantastiskt roligt här, alla vi som kommer hit och jobbar." (Kvinnor för Fred nr 35, 1986)

Med sin klokskap, sitt lugn och sin saklighet bidrog Elisabeth till den goda stämningen på kontoret.

Elisabeth deltog i möten och fredsdemonstrationer tills för några år sedan. Med tacksamhet minns vi Elisabeth och hennes trogna fredsarbete.

Foto: Ulla Lovén

Stoppa Finlands kärnkraftsplaner

De finska storföretagen kräver utbyggnad av kärnkraft och det finns en risk att landet i framtiden blir en europeisk atomstation. Förväntningarna om en ny energipolitik med gröna i regeringen ser inte ut att infrias. Ulla Klötzer rapporterar om läget i Finland.

I Europa har Fukushima-katastrofen, som ännu pågår för fullt i Japan, fått Tyskland, Schweiz och Italien att tänka om. Man vill inte längre satsa på atomkraft. För Tysklands del är avvecklingen ett faktum. I Finland tiger politikerna och även medierna. De underkastar sig storföretagens krav på utbyggnad av atomkraft för export. Enligt nya EU-överenskommelser kommer Finland sannolikt även att bli en europeisk atomstation. Många trodde att den nya regeringen, med de Gröna och Vänsterpartiet på fyra ministerposter, äntligen högljutt skulle lyfta fram en annorlunda energipolitik. Nyligen krävde de Gröna folkomröstning om atomkraften. I och för sig ett bra initiativ. Men frågan är: Ska de Gröna sitta med i en regering med atomkraft på agendan?

Olkiluoto 3-projektet

I Ouliluoto, mitt emot Söderhamn i Sverige (avståndet är cirka 220 kilometer) byggs som bäst världens största EPR-reaktor, 1 600 megawatt. Ouliluoto 3 är prototypen för en prototyp. Detta eftersom frans-

männen kallar den EPR (third generation European pressurized water reactor)-reaktor som byggs i Flamanville i Frankrike för en prototyp och bygget inleddes senare än det finska bygget. Denna nya reaktortyp skulle bli det franska Arevas fantastiska pilotprojekt. Men båda byggena är drabbade av stora tekniska och ekonomiska problem. Energibolaget TVO (Industrins Kraft) inhandlade Ouliluoto 3 som ett "nyckelprojekt i handen" för 3,2 miljarder euro. Priset torde i dag uppgå till närmare 6 miljarder. Bygget inleddes 2005 och reaktorn skulle tas i bruk 2009. Detta sker sannolikt år 2013 om ens då.

Finansieras med lån

Även svenska pengar är involverade i EPR-bygget. Projektet är nämligen till 80 procent finansierat med lån. 1,95 miljarder euro är ett gemensamt lån som finansieras av Bayerische Landesbank, BNP Paribas, Handelsbanken, JP Morgan och Nordea.

Dessutom deltar olika staters finansieringskällor direkt eller indirekt. Bland annat finansierar

Svensk Exportkredit projektet med 1 miljard kronor.

De tekniska problemen uppstod nästan omedelbart efter att bygget kört igång. Problem med betongens kvalitet, svetsningsproblem och mycket annat. I rutan nedanför kan du läsa den atomkraftsvänliga myndighetens officiella uttalande. Liknande kritik har hörts från olika håll med jämna mellanrum sedan dess. Med tanke på att det är världens största reaktor som byggs är situationen skrämmande.

Principen om oberoende

I november 2009 krävde Finlands, Frankrikes och Englands kärnsäkerhetsmyndigheter i ett uttalande riktat till Areva "att säkerhetssystemen som bygger på automation i EPR-kärnkraftverk måste förbättras jämfört med den ursprungliga planen." Myndigheterna "har tillsammans begrundat problemen med de automationsbaserade systemen i kärnkraftverk av typen EPR. I EPR:s säkerhetssystem är det väsentligt att principen om oberoende förverkligas. Automationssystemen som sköter om anläggningens säkerhet då något går fel får inte vara beroende av systemen som är i bruk då anläggningen fungerar normalt. I den ursprungliga planen finns det kopplingar mellan systemen som myndigheterna inte godkänner."

Förutom de skrämmande problemen ovan är projektet även drabbat av stora problem med arbetskraften. Då riksdagen godkände projektet i maj 2002 utlovades nya arbetsplatser för finländarna. Faktum är att 2/3 av byggarbetarna vid Ouliluoto 3 är utländska och kommer från cirka 60 olika länder. Dessa jobbar för betydligt lägre lön än finländarna. Missnöjda arbetare har berättat att arbetsförhållandena är miserabla; upp till 12 timmars arbetsdag, arbetsledare som struntar i olika problem och misstag, enorma språksvårigheter, byggarbetare som är inkompetenta att bygga atomkraftverk, löner som inte betalas ut enligt överenskommelse och så vidare.

Andra atomkraftsprojekt

I Ouliluoto byggs även Finlands slutlager för högaktivt avfall enligt exakt samma KBS-3-modell som i Sverige. I Sverige diskuteras kopparkapslarnas och bentonitlerans beskaffenheter och problem. I Finland förs ingen diskussion alls. Man vill ta lagret i bruk år 2020.

I juni 2010 röstade riksdagen för ytterligare två nya atomkraftsanläggningar. Ytterligare en reaktor i Ouliluoto samt en anläggning med en eller två reaktorer för det nya energibolaget Fennovoima som till 34 procent ägs av E.ON men där även fö-

Foto: Gudrun Thiberg

På årets Ouliluoto-blockad i Finland slog poliserna till omedelbart. Ulla Klötzer, i gul väst på bilden, anhölls redan 06.45.

retag, som AGA och Boliden, med svensk anknäring, ingår. Fennovoima planerar att bygga sin anläggning i norra Finland, antingen i Pyhäjoki i närheten av Brahestad (Raahе), eller i Simo i närheten av Kemi.

Samarbete över gränserna

Mot Fennovoimas planer startade Vänsterpartiet i Övertorneå i juli 2011 en namninsamling. Listorna skall överlämnas till Fennovoima och till finska och svenska politiker. År 2009 och 2008 deltog medlemmar från de Gröna och från Vänsterpartiet i norra Sverige i demonstrationer i Kemi och Uleåborg (Oulu) mot Fennovoimas projekt.

I augusti i år ordnades för andra gången en Ouliluoto-blockad. I fjol anhöll poliserna rätt

försiktigt blockerarna under dagens lopp. I år slog polisen till redan 06.45 då undertecknad och två andra aktiva personer sattes i finkan. Under förmiddagen utökades antalet till kring 50 och på eftermiddagen arresterades en grupp på fyra svenska deltagare. För att täcka blockerarnas böter har en grupp aktiva svenskar i Hälsingland under ledning av My Leffler initierat till stödgalor i Ljusdal 25/9 och i Uppsala 19/11.

Detta samarbete över gränserna är synnerligen värdefullt och vi hoppas att det skall förstärkas ytterligare. Aldrig, aldrig ger vi upp!

Ulla Klötzer

Aktiv inom rörelserna:
Kvinnor Mot Atomkraft och
Kvinnor för Fred

Kvinnor för fred

Säger ja till en vapenfri värld
Säger ja till provstopp och nej till kärnvapen
Säger ja till demokrati och fred
Säger ja till omställning militär verksamhet till civil

www.kvinnorforfred.se

I ett samarbete med Miljömagasinet, på sidorna 7-10, ger Kvinnor för fred denna vecka ut sin medlemstidning. Den kommer ut fyra gånger om året. Ansvarig utgivare: Eva Wilks

Så här skriver finska strålsäkerhetsmyndigheten STUK i ett pressuttalande 12/7 2007 beträffande en utredning om Ouliluoto 3 (OL 3)-bygget:

"I sin rapport betonar utredningsgruppen att man borde fungera i enlighet med god säkerhetskultur. Det viktiga är hur man förhåller sig till säkerheten och hur det syns i det praktiska arbetet..."

Målsättningen är ett möjligast väl planerat, genomfört och dokumenterat arbete; en likgiltig inställning till problem eller kvalitet får inte accepteras..."

Den tid och arbetsmängd som behövs för den detaljerade planeringen av OL3-enheten underskattades klart, när avtalet om generaltidtabellen ingicks..."

Ett ytterligare problem orsakades av att leverantören i början av projektet inte var tillräckligt bekant med det finländska sättet att fungera. Enligt de finländska kraven kontrolleras planeringen av de viktigaste systemen, byggnadsdelarna och anordningarna både av TVO och av STUK. Innan man börjar bygga eller tillverka dessa, bör planerna vara godkända av alla parter..."

Underleverantörerna, som levererar med snäva kostnadsramar och med förseningar i tidtabellen, är inte villiga att i efterhand försöka uppfylla extra krav som inte ingår i avtalet..."

Det finns ett stort antal underleverantörer och en del av dem har ingen tidigare erfarenhet av byggandet av kärnkraftverk. Vid val av underleverantörer har man i slutskedet i allmänhet främst betonat offertens pris, efter att den som ger offerten uppfyllt de bestämda kriterierna..."

Vid planeringen av betongens sammansättning i bottenplattan, tillverkningen av betongen och kvalitetskontrollen var det problem både med informationsflödet och med oklarhet om ansvarsfördelningen mellan de många underleverantörerna. På byggplatsen fanns det ingen ledare, som entydigt skulle ha svarat för tillverkningen av bottenplattan och som skulle ha haft befogenheter att ge bindande direktiv för alla parter..."